

**CĂTRE TOATE UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT CU NIVEL LICEAL
ÎN ATENȚIA PROFESORILOR DE CHIMIE**

Nr. 11177 / 8.11.2018

Avizat,

MICHAELA MARIANA TURA
Inspector Școlar General Adjunct

**PROGRAMA SIMULARE EXAMEN DE BACALAUREAT
Disciplina CHIMIE**

Statutul disciplinei

În cadrul examenului de bacalaureat, chimia are statutul de disciplină opțională, fiind susținută la proba E. d) în funcție de filiera, profil și specializare/calificare profesională. Elevii care susțin bacalaureatul la chimie pot opta pentru programa de chimie anorganică și generală sau pentru programa de chimie organică.

A. PROGRAMA DE CHIMIE ANORGANICĂ ȘI GENERALĂ

I. Competențe de evaluat

1. Explicarea unor fenomene, procese, procedee întâlnite în viața de zi cu zi
 - 1.1. Clasificarea sistemelor chimice studiate după diferite criterii
 - 1.2. Descrierea comportării speciilor chimice studiate într-un context dat
 - 1.3. Diferențierea substanțelor chimice după natura interacțiunilor dintre atomi, ioni, molecule
 - 1.4. Structurarea cunoștințelor anterioare, în scopul explicării proprietăților unui sistem chimic
 - 1.5. Interpretarea caracteristicilor fenomenelor sistemelor studiate, în scopul identificării aplicațiilor acestora
2. Investigarea comportării unor substanțe chimice sau sisteme chimice
 - 2.1. Efectuarea de investigații pentru evidențierea unor caracteristici, proprietăți, relații
 - 2.2. Formularea de concluzii folosind informațiile din surse de documentare, grafice, scheme, date experimentale care să răspundă ipotezelor formulate
 - 2.3. Utilizarea investigațiilor în vederea obținerii unor explicații de natură științifică
3. Rezolvarea de probleme în scopul stabilirii unor corelații relevante, demonstrând raționamente deductive și inductive
 - 3.1. Analizarea problemelor pentru a stabili contextul, relațiile relevante, etapele rezolvării
 - 3.2. Aplicarea algoritmilor de rezolvare de probleme, în scopul aplicării lor în situații din cotidian
 - 3.3. Evaluarea strategiilor de rezolvare a problemelor pentru a lua decizii asupra materialelor/condițiilor analizate
4. Comunicarea înțelegerii conceptelor în rezolvarea de probleme, în formularea explicațiilor, în conducerea investigațiilor și în raportarea de rezultate
 - 4.1. Aplicarea corespunzătoare a terminologiei științifice în descrierea sau explicarea fenomenelor și proceselor
 - 4.2. Folosirea corectă a terminologiei specifice chimiei
5. Evaluarea consecințelor proceselor și acțiunii produselor chimice asupra propriei persoane și asupra mediului
 - 5.1 Compararea acțiunii unor produse, procese chimice asupra propriei persoane sau asupra mediului
 - 5.2 Anticiparea efectelor unor acțiuni specifice asupra mediului înconjurător

II. Conținuturi

Structura atomului Tabelul periodic al elementelor chimice	Atom. Element chimic. Izotopi. Straturi. Substraturi. Orbitali Structura învelișului electronic pentru elementele din perioadele 1, 2, 3 Clasificarea elementelor in blocuri: s, p, d Corelații între structura învelișului electronic pentru elementele din perioadele 1, 2, 3, poziția în tabelul periodic și proprietăți ale elementelor Variația proprietăților periodice ale elementelor, în grupele principale și în perioadele 1, 2, 3 Variația caracterului metalic și nemetalic în grupele principale și perioadele 1, 2, 3 Proprietăți chimice ale sodiului: reacții cu oxigen, clor, apă. Importanța practică a sodiului Variația caracterului metalic: reactivitatea Na, Mg, Al, față de O ₂ , H ₂ O Variația caracterului nemetalic: reactivitatea nemetalelor din grupa 17 (VII A) Proprietăți chimice ale clorului: reacții cu hidrogen, fier, apă, cupru, hidroxid de sodiu, bromura de sodiu, iodura de potasiu. Importanța practică a clorului
Legături chimice Interacții între atomi, ioni, molecule	Legătura ionică. Cristalul NaCl. Importanța practică a clorurii de sodiu Legătura covalentă nepolară: H ₂ , N ₂ , Cl ₂ Legătura covalentă polară: HCl, H ₂ O Legătura covalent-coordinativă: NH ₄ ⁺ și H ₃ O ⁺ Legătura de hidrogen. Proprietăți fizice ale apei
Combinății complexe	Combinății complexe Obținerea combinațiilor complexe (reactivul Schweitzer; reactivul Tollens) Reacția ionului Fe ³⁺ cu [Fe(CN) ₆] ⁴⁻
Starea gazoasă	Ecuția de stare a gazului ideal Volum molar (mol, numărul lui Avogadro)
Soluții apoase	Dizolvarea
	Factorii care influențează dizolvarea Dizolvarea unui compus ionic și a unui compus covalent polar în apă Solubilitatea substanțelor în solvenți polari și nepolari Concentrația soluțiilor: concentrația procentuală masică, concentrația molară Soluții apoase de acizi (tari și slabi) și de baze (tari și slabe): HCl, H ₂ CO ₃ , HCN, NaOH, NH ₃ . Cupluri acid-bază conjugate
Echilibre acido-bazice	pH-ul soluțiilor apoase de acizi monopodici tari și baze monopodice tari Indicatori de pH: turnesol, fenolftaleina (virajul culorii în funcție de pH) Reacții acido-bazice Reacția de neutralizare
Noțiuni de electrochimie	Reacții de oxido-reducere Număr de oxidare Stabilirea coeficienților reacțiilor redox Caracter oxidant și reducător Electroliza - metoda de obținere a metalelor (Na), nemetalelor (Cl ₂ , I ₂ , H ₂) și a substanțelor compuse (NaOH) Electroliza: apei, soluției de NaCl, soluției de CuSO ₄

Noțiuni de termochimie	Reacții exoterme, reacții endoterme Entalpie de reacție Căldura de combustie - arderea hidrocarburilor Legea Hess Căldura de neutralizare (acid tare - baza tare) Căldura de dizolvare
Calcul chimice	Rezolvare de probleme, calcule stoechiometrice (pe baza formulei chimice și a ecuației reacției chimice), puritate, randament Interpretarea rezultatelor din activitatea experimentală

B. PROGRAMA DE CHIMIE ORGANICA

I. Competente de evaluat

- Explicarea unor fenomene, procese, procedee întâlnite în viața de zi cu zi
 - Clasificarea compușilor organici în funcție de natura grupei funcționale
 - Diferențierea compușilor organici în funcție de structura acestora
 - Descrierea comportării compușilor organici studiați în funcție de clasa de apartenență
- Investigarea comportării unor substanțe chimice sau sisteme chimice
 - Efectuarea de investigații pentru evidențierea unor caracteristici, proprietăți, relații
 - Formularea de concluzii care să demonstreze relații de tip cauza-efect
 - Evaluarea măsurii în care concluziile investigației susțin predicțiile inițiale
- Rezolvarea de probleme în scopul stabilirii unor corelații relevante, demonstrând raționamente deductive și inductive
 - Rezolvarea problemelor cantitative/calitative
 - Conceperea sau adaptarea unei strategii de rezolvare pentru a analiza o situație
 - Justificarea explicațiilor și soluțiilor la probleme
- Comunicarea înțelegerii conceptelor în rezolvarea de probleme, în formularea explicațiilor, în conducerea investigațiilor și în raportarea de rezultate
 - Utilizarea, în mod sistematic, a terminologiei specifice într-o varietate de contexte de comunicare
 - Procesarea unui volum important de informații și realizarea distincției dintre informații relevante/irrelevante și subiective/obiective
 - Decodificarea și interpretarea limbajului simbolic și înțelegerea relației acestuia cu limbajul comun
- Evaluarea consecințelor proceselor și acțiunii produselor chimice asupra propriei persoane și asupra mediului
 - Analizarea consecințelor dezechilibrelor generate de procesele chimice poluante și folosirea necorespunzătoare a produselor chimice
 - Justificarea importanței compușilor organici

II. Conținuturi

Structura și compoziția substanțelor organice	Introducere în studiul chimiei organice: obiectul chimiei organice, elemente organogene, tipuri de catene de atomi de carbon, serie omoloaga, formule brute, formule moleculare și formule de structură plană ale claselor de compuși organici studiați Legături chimice în compuși organici Izomeria de catenă, de poziție pentru compuși organici studiați Izomeria optică: carbon asimetric, enantiomeri, amestec racemic
Clasificarea compușilor organici	Clasificarea compușilor organici: hidrocarburi și compuși cu funcțiuni Clasificarea compușilor organici în funcție de grupa funcțională: compuși cu grupe funcționale monovalente: compuși halogenați, compuși hidroxilii, amine compuși cu grupe funcționale di valente și trivalente: compuși carbonilici, compuși carboxilii , compuși cu grupe funcționale mixte: aminoacizi, hidroxiacizi, zaharide
Tipuri de reacții chimice în chimia organică	Reacții de substituție (monohalogenarea propanului, nitrarea fenolului) Reacții de adiție [bromurarea propenei (cu Br ₂ și HBr), bromurarea acetilenei (cu Br ₂ și HBr)] Reacții de eliminare (dehidrohalogenarea 2-bromobutanului, deshidratarea 2butanolului) Reacții de transpoziție (izomerizarea n-pentanului)
Alcani	Alcani: serie omoloaga, denumire, structură, izomerie de catenă, proprietăți fizice, proprietăți chimice: clorurarea metanului, izomerizarea butanului, cracarea și dehidrogenarea butanului, arderea Importanța practică a metanului. Putere calorică
Alchene	Alchene: serie omoloaga, denumire, structură, izomerie de catenă și de poziție, proprietăți fizice, proprietăți chimice: adiția H ₂ , X ₂ , HX, H ₂ O (regula lui Markovnikov), polimerizarea. Importanța practică a etenei
Alchine	Alchine: serie omoloaga, denumire, structură, izomerie de catenă și de poziție, proprietăți fizice, proprietăți chimice: adiția H ₂ , X ₂ , HX, H ₂ O la acetilena, arderea Obținerea acetilenei din carbid. Importanța practică a acetilenei Polimerizarea clorurii de vinil, acrilonitrilului, acetatului de vinil
Cauciucul natural și sintetic Mase plastice	Cauciucul natural și sintetic, mase plastice: proprietăți fizice, importanța
Arene	Arene: benzen, toluen, naftalina: formule moleculare și de structură plană, proprietăți fizice, proprietăți chimice: benzen, toluen, naftalina - halogenare, nitrare Alchilarea benzenului cu propena.
Benzine	Cifra octanică Putere calorică
Alcooli	Alcooli: metanol, etanol, glicerol - formule de structură, denumire, proprietăți fizice (stare de agregare, solubilitate în apă, punct de fierbere), etanol - fermentația acetică, metanol - arderea, glicerina - obținerea trinitratului de glicerina Oxidarea etanolului (KMnO ₄ , K ₂ Cr ₂ O ₇) Importanța practică și biologică a etanolului

Acizi carboxilici	Acizi carboxilici: acidul acetic - reacții cu metale active, oxizi metalici, hidroxizi alcalini, carbonați, etanol Importanța practică și biologică a acidului acetic Esterificarea acidului salicilic. Hidroliza acidului acetilsalicilic
Grăsimi Agenți tensioactivi	Grăsimi: stare naturală, proprietăți fizice, importanța Hidrogenarea grăsimilor lichide Hidroliza grăsimilor Agenți tensioactivi: săpunuri și detergenți - acțiunea de spălare Obținerea săpunului
Aminoacizi Proteine	Aminoacizi (glicina, alanina, valina, serina, cisteina, acidul glutamic, lisina): definiție, denumire, clasificare, proprietăți fizice, caracter amfoter Identificarea aminoacizilor Condensarea aminoacizilor Proteine: stare naturală, proprietăți fizice, importanța Hidroliza enzimatică a proteinelor Denaturarea proteinelor
Zaharide	Zaharide: glucoza, zaharoza, amidon, celuloza - stare naturală, proprietăți fizice, importanța Monozaharide: glucoza și fructoza (formule plane), formule de perspectivă (Haworth): glucopiranoză, fructofuranoza Oxidarea glucozei (reactiv Tollens și Fehling) Condensarea monozaharidelor Hidroliza enzimatică a amidonului
Calcul chimice Utilizări ale substanțelor studiate	Rezolvare de probleme, calcul stoechiometric (pe baza formulei chimice și a ecuației reacției chimice), puritate, randament Utilizări ale substanțelor studiate Interpretarea rezultatelor din activitatea experimentală

Precizări

Programa specifică simulării examenului de Bacalaureat (decembrie 2018) este realizată în conformitate cu prevederile programei de chimie, Bacalaureat 2019, dar nu include conținuturi ce vor fi parcurse în clasa a 12-a.

Subiectele vor avea aceeași structură și nivel de dificultate cu subiectele propuse în 2017 și 2018.

Modele de subiecte pentru examenul național de bacalaureat pot fi consultate accesând link-ul:
<http://subiecte.edu.ro/2019/bacalaureat/modeledesubiecte/probescrise/>

INSPECTOR ȘCOLAR GENERAL,
PROF. DR. GENOVEVA AURELIJA FARCAS

INSPECTOR ȘCOLAR,
PROF. DR. CECILIA FOIA

